

забезпеченні особистої безпеки, конституційних прав і свобод людини і громадянина, викоріненні злочинності, вдосконаленні системи державної влади, зміцненні законності і правопорядку та збереженні соціально-політичної стабільності суспільства, зміцненні позицій України у світі, підтриманні на належному рівні її оборонного потенціалу і обороноздатності, радикальному поліпшенні екологічної ситуації[2].

Правову основу національної безпеки становлять Конституція України, закони, інші нормативно-правові акти, а також визнані Україною міжнародні договори і угоди.

Важливою складовою національної безпеки виступає екологічна безпека держави [2; 3; 4], що трактується ООН як свобода і захист від загроз екологічного забруднення, насамперед, наявність чистого повітря і незабрудненої води; можливість придбання екологічно безпечної їжі; можливість проживання в умовах, що не становлять небезпеки для здоров'я з точки зору екології (житло, умови праці та т.п.); захищеність від екологічних катастроф (доступність чистої води й чистого повітря, система землекористування, яка зберігає родючість ґрунту).

Заслуговує на увагу аналіз небезпек і загроз національним інтересам України як ядру національної безпеки держави, що виступає колективною здатністю протидіяти очікуваним загрозам. До актуальних загроз екологічній безпеці України Стратегія відносить[5].

З огляду на наявний в Україні комплекс природних і техногенних загроз, забезпечення екологічної та техногенної безпеки належить до пріоритетних напрямів державної політики, що визначено Стратегією сталого розвитку «Україна–2020» та Стратегією національної безпеки. Завдання, що потребують невідкладного вирішення, передбачають створення ефективної системи моніторингу довкілля, ресурсозбереження та забезпечення збалансованого природокористування, зниження рівня забруднення навколишнього середовища, забезпечення контролю джерел забруднення атмосферного повітря, поверхневих і підземних вод, очищення територій від промислових і побутових відходів, а також мінімізацію негативних наслідків Чорнобильської катастрофи [1, с.388-389]. Отже, екологічна безпека виступає важливою складовою системи національної безпеки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році». – К.: НІСД, 2016. – 688 с.
2. Закон України „Про основи національної безпеки України”// Урядовий кур’єр. – 2003. – 30 липня.
3. Закон України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року»: редакція від 21.12.2010 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>.
4. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» : редакція від 26.04.2014 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»:Указ Президента України № 387/2015.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Нікітенко О.І.

(доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри публічного та приватного права Київського університету імені Бориса Грінченка, Заслужений юрист України)

Крижановська О.В.

(кандидат економічних наук, Міжнародний університет бізнесу і права м. Херсон)

Актуальність теми: Швидкий розвиток цивілізації в останні десятиліття ставить перед усіма державами світу потужні екологічні виклики. Згідно з українським законодавством – кожен громадянин України має право на безпечне для його життя і

здоров'я навколишнє середовище. Це право гарантується заходами спрямованими на оздоровлення навколишнього природного середовища, запобігання і ліквідації аварій, стихійних, а також на нормування якості навколишнього природного середовища. Серед найважливіших завдань, які варто визначити в цьому контексті, є розробка напрямків адміністративно-правового регулювання екологічної безпеки в Україні. А тому безпека навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, гарантування екологічної безпеки життєдіяльності людини це невід'ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України.

У чинному адміністративному, екологічному та іншому законодавстві України не знаходить належного відображення і закріплення механізму забезпечення адміністративно-правового регулювання екологічної політики, спрямованої на запобігання правопорушенням і злочинам у сфері охорони довкілля. Правопорушення, злочини проти довкілля у сукупності з іншими порушеннями за тяжкістю своїх наслідків створюють загрозу національній безпеці України.

Дослідження, що проводилися різними авторами стосовно розробки проблем, пов'язаних із поняттям, адміністративно-правове регулювання екологічної безпеки, сформулювали значний масив наукової інформації.

Теоретичними і практичними проблемами правового забезпечення екологічної безпеки правоохоронними органами приділялась увага в роботах відомих вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме: В.Б. Аверьянов, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, Ю.В. Дубко, Т.О. Коломоєць, В.В. Конопльов, В.В. Костицький, С.О. Кузніченко, О.І. Нікітенко, Г.С. Поліщук, Д.М. Бахрах, С.А. Боголюбов, Б.В. Єрофеев, В.Б. Рушаєв, та інші.

Водночас, не зважаючи на безумовну значимість наукових напрацювань у цій сфері, деякі з проблемних питань зазначеної теми залишилися не висвітленими. Отже метою статті є визначення низки загальних ознак, що дасть змогу виділити для дослідження та систематизувати адміністративно-правове регулювання забезпечення безпеки правоохоронними органами в екологічній сфері держави.

Виклад основного матеріалу. Системність адміністративно-правового регулювання та підтримки екологічної рівноваги щодо забезпечення екологічної безпеки України правоохоронними органами та українського законодавства гарантується відповідно до Конституції України та чинного законодавства, щодо охорони людини, її життя та здоров'я, честі та гідності, недоторканості безпеки визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю[1]. А тому охорона навколишнього середовища, раціональне використання природних ресурсів, гарантування екологічної безпеки життєдіяльності людини – це не від'ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України.

Складовою частиною екологічної політики є діяльність спрямована на запобігання правопорушенням і злочинам у сфері охорони довкілля, злочини проти довкілля у цій сфері та за тяжкістю своїх наслідків створюють загрозу національній безпеці України

Система адміністративно-правового регулювання щодо забезпечення екологічної безпеки в державі, являє собою сукупність норм. Екологічні нормативи є одним із елементів управління забезпечення екологічної безпеки за допомогою адміністративно-правового регулювання у правоохоронній діяльності держави. Головним недоліком існуючого природоохоронного нормування є відсутність: єдиної концепції уніфікованих принципів і методів, просторово-часової диференціації та обмежень на використання адміністративно екологічних нормативів у різних екологічних природних зонах. розгортання науково-дослідних робіт з проблем забезпечення екологічних проблем[2].

Наукове обґрунтування екологічних нормативних правових гарантій не тільки стійкість екосистем України а й економічну стабільність природоохоронних заходів. Це робить необхідним вирішення таких теоретичних завдань екологічного нормування антропогенних навантажень, розробка критеріїв екологічної безпеки, визначення рівня токсичності, в сфері довкілля.

Наявна екологічна ситуація в Україні суттєвим чином обумовлена існуванням масштабної екологічної злочинності, зокрема контрабанда, браконьєрство, руйнування екосистем, деградація природного середовища.

На фоні вітчизняної латентності даних посягань слід розцінити як не вдосконалення адміністративного, кримінального законодавства та негативної діяльності правоохоронних органів в цій діяльності.

Всеохоплююча екологічна стратегія розвитку України як вияв волі її влади та громадян жити, працювати у чистому природному довкіллі на рівні сучасних вимог Європейського співтовариства повинна реалізовуватися в нашій державі.

Забезпечення екологічної безпеки держави державними та правоохоронними органами повинна створити передумови вирішення комплексу адміністративно-правових завдань у сфері охорони навколишнього середовища та удосконалення чинного законодавства України, зокрема, Водний кодекс України, Земельний кодекс України, Лісовий кодекс України, Законів України «Про охорону земель» «Про охорону навколишнього середовища», та інші нормативно-правові акти, за допомогою яких визначаються межі впливу на довкілля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон України від 1996р.//Відомості Верховної Ради України.-1996.-№30.-141с.
2. Міжнародна поліцейська енциклопедія:/-відп.ред.Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Кондратьєв, В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко.-К.:Концерн «Видавничий дім» «ІнЮре» 2003

ПРАВОВІ ЗАСАДИ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ У СТРАТЕГІЧНІЙ ЕКОЛОГІЧНІЙ ОЦІНЦІ

Павлова О.

(аспірант, кафедра екологічного права, Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого)

Науковий керівник – д.ю.н., професор А. П. Гетьман

Після підписання Протоколу про стратегічну екологічну оцінку (далі – Протоколу про СЕО) України в 2003 році СЕО була застосована в стратегічному плануванні країни декількома національними та місцевими органами влади на експериментальній основі. Протокол по СЕО вступив в силу в Україні на 1 березня 2016 року, після його ратифікації країною 2 грудня 2015 р Незважаючи на зростаюче визнання СЕО як інструмент сталого розвитку, СЕО рідко використовується в країні. Це пов'язано з рядом причин, в тому числі: слабка законодавча та інституційна основа для її застосування; низький рівень поінформованості про СЕО і її переваги між державними органами, відповідальними за підготовку планів і програм; відсутність розуміння ролі і відповідальності різних органів влади в процесі СЕО.

З 2013 року Україна розробляє нове законодавство по СЕО в рамках «Додаткової підтримки Міністерства екології та природних ресурсів України з питань виконання бюджету за підтримки сектора» в рамках проекту Європейського Союзу.

Впровадження в Україні положень статті 6 Орхуської конвенції є складним процесом. Як слушно зазначає Л. Я. Аніщенко, процес залучення громадськості до прийняття рішень, які можуть впливати на стан довкілля, ускладнюється багатоступеневою системою дозвільних документів, які вимагаються законодавством України для здійснення різних видів діяльності [1, с.26].

У переважній більшості європейських країн у процесі прийняття рішень у розумінні статті 6 Конвенції використовується такий підхід: проведення оцінки впливу на навколишнє середовище і видача єдиного екологічного дозволу. Громадськість бере участь у цих процесах. А в Україні для різних видів підприємств/об'єктів, видів діяльності